

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๑/๒๕๕๕

วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคพัฒนาสังคม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ว่า พรรคพัฒนาสังคม ได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ปากฎว่าเมื่อพ้นกำหนดเวลา (ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕) ที่พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) พรรคพัฒนาสังคมไม่แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ จึงมีเหตุที่จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ยุบพรรคพัฒนาสังคม ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพัฒนาสังคม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายชลัท ธนาสยามกรณ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาสังคม ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ สรุปว่า พรรคพัฒนาสังคมได้จัดทำรายงานดำเนินงานกิจการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปี ๒๕๕๓ ที่ผ่านมามีความถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และได้แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ จึงไม่มีความผิด ขอให้ยกคำร้อง

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖ บัญญัติว่า “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ส่วนปัญหาว่าหัวหน้าพรรคพัฒนาสังคมมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคมแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งพรรคพัฒนาสังคม เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ นายชลัท ธนาสยากรณ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาสังคมชี้แจงต่อศาลว่า ได้รับหนังสือแจ้งการจดแจ้งพรรคพัฒนาสังคมของนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ จึงไม่ครบเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน เห็นว่า มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นไม่ครบเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ไม่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ดังนั้น

จึงต้องเริ่มนับเวลาเก้าสิบวันตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาสังคม เป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ ซึ่งครบเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ หัวหน้าพรรคพัฒนาสังคมมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคม ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ได้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคพัฒนาสังคมนั้น นายชลัท ธนาสยาภรณ์ หัวหน้าพรรคพัฒนาสังคม ชี้แจงต่อศาลอ้างว่า ได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปี ๒๕๔๓ ส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ ตามหนังสือของพรรคพัฒนาสังคม ที่ พนส ๐๐๒๐/๔๔ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ มีหลักฐานการประทับตรารับหนังสือของคณะกรรมการเลือกตั้งที่ ๕๕๓๒ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ เวลา ๑๕.๐๐ น. แต่ปรากฏว่าเลขรับหนังสือดังกล่าวซ้ำเป็นเรื่องเดียวกับหนังสือของหัวหน้าพรรคพัฒนาสังคม เรื่อง ส่งทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง เรียง นายทะเบียนพรรคการเมือง และมีสิ่งที่ส่งมาด้วยรวม ๓ รายการ คือ ๑. รายงานการประชุม กรรมการบริหารพรรคพัฒนาสังคม ๒. แผ่น Disket รายชื่อสมาชิกพรรคพัฒนาสังคม จำนวน ๖ แผ่น และ ๓. ทะเบียนสมาชิกพรรคพัฒนาสังคม (ท.พ. ๔) แยกตามรายละเอียดภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ซึ่งเป็นรายงานตามปกติและไม่เกี่ยวกับรายงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปี ๒๕๔๓ (แบบ ท.พ. ๘) ข้ออ้างของหัวหน้าพรรคพัฒนาสังคมว่า ได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคพัฒนาสังคมในรอบปี ๒๕๔๓ ให้นายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ จึงเป็นพิรุช ขัดต่อเหตุผล ประกอบกับหัวหน้าพรรคพัฒนาสังคม ได้ทำหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ หลังเกิดเหตุยอมรับว่า มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนและไม่มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ เพราะคิดว่าพรรคพัฒนาสังคม เป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ครบเก้าสิบวันเป็นเหตุผลที่สนับสนุนฝ่ายนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องให้มีน้ำหนักรับฟังมากขึ้น ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าหัวหน้าพรรคพัฒนาสังคมไม่ได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๔๓) ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ จึงมีเหตุ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคพัฒนาสังคมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพัฒนาสังคม

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ